

Weis —, at naar det forholder sig saaledes, saa ligger der atter her en Opgave, en ganske naturlig Opgave for en initiativrig Stat, fordi der er Flader nok at tage ind endnu. Men Staten er i Stand til at indkøbe de fornødne Gødningsstoffer i store Masser, og derfor billigt, Staten er i Stand til at indkøbe Drivkraft, den formaalstjenlige Drivkraft, til de store Arealer, der er Tale om, Maskinlove, Staten har endelig Raad til at vente den i øvrigt ikke lange Tid, der skal ventes, indtil Udbyttet viser sig. Derfor er det min Overbevisning, at det vilde være af den største Værdi for den ikke særlig fjerne Fremtid, om Staten tog sig den Opgave paa i stor Stil at oparbejde de Hedeflader, som endnu kan oparbejdes, og jeg tror, man med Rette kan sige, at Hedefladerne ligger og venter paa Statens Motorpløve.

Dernæst er der endnu et tredie Felt med Hensyn til Planteavl paa Landjorden, som jeg ønsker at gøre nogle Bemærkninger om. Det er dog et Omraade, som man har haft sin Opmærksomhed rettet paa. Spørgsmaalet har været omtalt her i det høje Ting. Det er nemlig Beplantning af Jernbanestrækningerne med Frugttræer og Frugtbuske og andre værdifulde Næringsplanter. Jeg ved, at Trafikministeren interesserer sig for det, og at han tidligere har udtalt, at der bliver gjort Forsøg. Men nu forekommer det mig, at Tiden kræver, at der arbejdes hurtigt, og jeg kan ikke rigtig forstaa, at der her paa dette Punkt tiltrænges vidtløftige Forsøg; for de sagkyndige Gartnere ved jo meget godt, hvilke Frugttræer, Frugtbuske og andre nyttige Planter der kan gro paa den Jordbund, som ligger lige parat til at modtage Beplantning langs vore Jernbanestrækninger, Det er slet ikke lidt. Vi har 2000 km Statsbanestrækning, regner vi blot med en gennemsnitlig Rabatbredde paa 10 m, kommer vi dog til et samlet Flademaal paa op mod 4,000 Tdr. Land. Saa snart vi gør os fortrolige med den Tankegang, at Frugt ikke er en Luksus, men er en Næring, forstaar ærede Medlemmer, at det vil være af den allerstørste samfundsmæssige Værdi, om man virkelig hurtigst muligt fik alle disse ubenyttede Arealer beplantet efter hvert enkelt Steds særlige Vilkaar. Det vil ogsaa være en Opgave af en vis kulturel Betydning; ligesom Jernbanestrækningerne ligger hen praktisk talt som den guldne Ørken, forsømmer vi ogsaa at benytte Strækningerne langs vore Landeveje og andre Veje. Det er et daarlignende Eksempel, Staten der giver den civile Be-

folkning. Hvis man har sine Øjne med sig, naar man rejser i Landet, kan man ogsaa godt se, at Befolkningen, om jeg saa maa sige, tager ved Lære, for ude omkring danner man Hegn af Planter, som giver et saare ringe Udbytte, og hvis Rødder udpiner Jorden i en ganske betydelig Afstand fra Hegnet. Hvis man i Stedet for at plante saadanne ret værdiløse Planter og brugte som Hegnsplanter værdifulde Frugttræer, naturligvis de Frugttræer, som de sagkyndige siger er tjenlige, vilde man avle en uhyre Mængde Frugt, atter ny Næring. Endelig vil jeg med Fare for at krænke særdeles sagkyndige i denne høje Forsamling sige, at det, naar man iagttaget Haverne, som man kommer forbi paa Landet, er sørgeligt at se, i hvor ringe Grad de, som har Jorden til deres Raadighed, udnytter den, naar de driver Havebrug. Klostrerne var i gamle Dage et Kulturcentrum, et Midtpunkt, fra hvilket der udgik god Kundskab til den civile Befolkning. Det forekommer mig, at her er et Omraade, hvor Staten har en lignende Kulturmission. Hvis Staten paa en virkelig rationel Maade udnyttede alle disse Ørkenstrækninger, som den har liggende, og som den har Dispositionsret over, vilde det ikke være længe, inden de Beboere, som bor nærmest ved disse Strækninger, paa den ene eller den anden Maade lærte af Staten og dens sagkyndige, Gartnerne; de vilde se, hvorledes hver Stump udnyttedes, og paa den Maade lære at faa mere ud af de Ejendomme, som de i mange Tilfælde, naar vi ser kritisk paa Sagen, i Virkeligheden vanrøgte.

Dette var nogle Bemærkninger angaaende Mulighederne paa det tørre Land; jeg mener selv, at det er i og for sig forholdsvis Bagateller. Af langt, langt mere vidtrækkende Betydning er de Muligheder, som foreligger for en rationel Fremstilling af Levnedsmidler, naar vi virkelig kommer til at udnytte Havet og det ferske Vand. Men for at det skal kunne ske, maa vi anlægge helt nye Synsmaader med Hensyn til vor Virksomhed, naar vi udnytter Havet og det ferske Vand. Det maa være Samfundet som Helhed, Staten, der optræder, naturligvis med Bistand af de i denne Sag sagkyndige, Fiskerne. Det er Staten, der bør blive Fisker, ud fra den Betragtning først og fremmest, at Havet tilhører os alle, og at de ferske Vande i Grunden ogsaa tilhører os alle, det er en Naturens Gave til den hele Nation; hvis det ikke regnede, blev der hverken Damme eller Søer eller Aaer i Danmark.